

Regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de zeemagt.

Considerans. Was de naderende voltooiing van de droogmaking der kleine plassen in Schieland de aanleiding tot het ontwerp, waarom dan niet (dus vroeg men in eene afdeeling) in den considerans uitgedrukt, dat het ontwerp »ten gevolge» dier droogmaking werd voorgedragen?

Art. 7, alinea 2. De bepaling, dat de besturen der genoemde gemeenten ten allen tijde het regt zouden hebben over en weder op gemeene kosten afschriften of uittreksels te vorderen uit de archiven der gemeenten, waartoe het overgaande grondgebied behoorde, ontmoette in eene afdeeling tegenkanting. Daar het voordeel uitsluitend bestond aan de zijde der gemeente, die zulk een verzoek deed, rekende men het billijk, dat zij de kosten van het afschrift of uittreksel droeg, zij het ook, dat de door de Regering voorgestelde bepaling in vroegere ontwerpen van dergelijken aard regel geweest is. Tegen de gewenschte wijziging kon, meende men, te minder bezwaar bestaan, omdat zoodanige kosten zeer gering zijn.

Art. 8, alinea 2. De uitdrukking »Rijks- of personele belasting» schijnt bij vergissing die van »Rijks- personele belasting», mede in de eerste en derde alinea van het artikel voorkomende, te hebben vervangen.

Art. 10, alinea 1. Achter »1°. Julij» achte men de bijvoeging »1871» wenschelijk.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend zich te kunnen bepalen tot het opnemen van het bovenstaande in het tegenwoordig *Eindverslag*.

Aldus vastgesteld den 7den Maart 1871.

VAN LOON.
BLOM.
KALFF.
VAN KUYK.
SANDBERG.

[42. 3.]

EINDVERSLAG der Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de zeemagt; uitgebragt in de zitting van den 10den Maart 1871.

§ 1. Bij het onderzoek in de afdeelingen van het wets-ontwerp tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de zeemagt nam men algemeen in aanmerking, dat over dit ontwerp in de vorige zitting een *Eindverslag* was uitgebragt en meende men zich te kunnen onthouden van breedvoerige gedachtenwisseling over eene voordragt, die in staat van wijzen verkeerd had. Enkele punten hetzij van algemeen hetzij van bijzonder aard wilde men nogtans niet met stilzwijgen voorbijgaan.

In de eerste plaats wees men van meer dan eene zijde hierop, dat de *correctie* en *redactie* hier en daar wel wat te wenschen overlieten. Zoo werd in n°. 1 der sub 42 gedrukte stukken verwezen naar de sub 45 in plaats van de sub 54 gedrukte stukken der zitting 1869—1870; juist deze fout kon tot omslag en misverstand leiden. Voorts oordeelde men, dat de titel van n°. 4 der sub 54 in die zitting gedrukte bescheiden had moeten luiden *GEWIJZIGD ontwerp van wet*. Bepaaldelijk achtte men de bewoordingen van *artikel 3* voor verbetering vatbaar. De minder fraaije tusschenzin: »dat eene wacht aan boord in zee aan hen ten volle is toevertrouwd», was door eene kleine verandering aldus te verhelpen: »dat hun eene wacht aan boord in zee ten volle is toevertrouwd». In de *tweede alinea* zag men de uitdrukking »op overeenstemmende wijze» gaarne

vervangen door »op gelijke wijze». Eindelijk vroeg men of het niet de bedoeling was in *artikel 13* in stede van »de naastvoorgaande rangen» te lezen: »den naastvoorgaanden rang».

§ 2. Wat den inhoud van het ontwerp betreft, werd in eene afdeeling zeer in het algemeen de opmerking herhaald, dat zoo vele onzer jongere zee-officieren vooral in Indie na betrekkelijk korten diensttijd ontslag vragen. Met leedwezen hield men op dit verschijnsel de aandacht gevestigd en was niet vrij van de vrees, dat dit ontwerp, tot wet verheven, weinig geschikt zou zijn om die neiging te verminderen. Men wenschte van de Regering te vernemen, of zij van het wets-ontwerp eene tegenovergestelde verwachting koesterde.

§ 3. Een ander der besproken punten raakte een hoofdbeginsel van het ontwerp, te weten de bevordering bij keuze. In eene afdeeling meenden eenige leden tegenstrijdigheid te bespeuren tusschen de Memorie van Beantwoording, waarin de Minister zich vrij bepaald had uitgelaten tegen het stelsel van ancienniteit, en het gewijzigd wets-ontwerp, dat dit stelsel tot op zekere hoogte huldigde. Intusschen keurde men in die afdeeling van verschillende zijden goed, dat de Minister van de bepalingen in het eerste ontwerp aangaande de bevordering bij keuze teruggekomen was. Niettemin bleef men in meer dan eene afdeeling de volgehouden afwijking van de thans geldende wet betreuren. Men bleef van oordeel, dat de getallen *vijf en twintig* en *twaalf* niet van willekeur waren vrij te pleiten en (zonder op dezen Minister eenigen blaam te willen werpen werd het opgemerkt) tot gunstbetoon en misbruik konden leiden. Men stelde het geval, dat de jongste der vijf en twintig oudste luitenants ter zee eerste klasse bevorderd was, en oordeelde, dat bij elke volgende promotie de vier en twintig gepasseerden, eenmaal ongeschikt geacht, op nieuw gepasseerd moesten worden. En echter zou men aldus maar al te ligt in onbillijkheid vervallen. Tot staving dezer zienswijze beriep men zich op hetgeen de Minister zelf in de zitting der Kamer van 16 December 1868 gezegd had nopens de ernstige bezwaren, aan de benoeming bij keuze onafscheidelijk verbonden. Watrom dan het quantum dat de wet van 1851 den Koning ter benoeming bij keuze vrijliet, losgelaten? Hield de Regering als hare overtuiging vast, dat zij de handen vrijer moest hebben, daartegenover werd nogmaals gewezen op de strenge voorwaarden van onberispelijk gedrag, van genoegzamen dienstijver, van vereischte kunde en bekwaamheid, voorwaarden, waarvan de bestaande wet de bevordering naar ouderdom in rang afhankelijk stelt.

Slechts een klein getal leden zagen in de afkeuring der door den Minister voorgestane regeling eene uiting van wantrouwen in hem en zijne opvolgers, waarin zij niet deelden en waartoe zij de Kamer niet gerechtigd achtten. Doch hoe de gevoelens over de eerste alinea van art. 4 van het wets-ontwerp ook uiteen liepen, algemeen was men het er over eens, dat alin. 3 en 4 van dat artikel eene belangrijke verbetering in den tegenwoordigen toestand aanbragten. Met den Minister hechte men veel aan den waarborg van praktische oefening.

§ 4. In naauw verband met de quaestie der bevordering werd in twee afdeelingen de opportuniteit van dit wets-ontwerp besproken. Sommige leden hadden gewenscht, dat eene herziening der pensioenwet voor de zee-officieren ware voorafgestaan. De billijkheid had dit, meenden zij, geëischt. Zee-officieren, uitmuntende door gedrag en verdiensten, konden toch minder geschiktheid bezitten voor hoofd-officier. Behoorde niet aan de zoodanigen, wanneer zij, na niet bevorderd te zijn tot hoofd-officier, bleven doordienen, een hooger pensioen te worden toegekend? De meerderheid zag in de tot nu toe uitgestelde herziening hier wel geene reden tot verwerping van een wets-ontwerp, dat werkelijk menige verbetering bevatte, maar drong er toch ernstig bij den Minister op aan om die aan gelegenheid, door 's Ministers beide voorgangers ter harte genomen, niet te laten rusten.

§ 5. Naar aanleiding van den considerans der voordragt, waarin werd overwogen de wet van 28 Augustus 1851 te herzien, ontstond in eene afdeeling de vraag, of men bij deze gelegenheid ook zulke artikelen dezer wet behandelen kon, die in dit ontwerp onaangeroerd waren gebleven?

Inlichtingen omtrent het aan den heer mr. J. J. van Angelbeek verleend ontslag uit 's lands dienst.

De vraag werd toestemmend beantwoord. Zoo kwam art. 22 der bestaende wet ter sprake. Het verlangen werd geuit, om de zevende rubriek van dat artikel te laten vervallen. Daarop werd geantwoord, dat de bepaling, die den rang van officier verloren deed gaan wegens het sluiten van een huwelijk buiten 's Konings toestemming, in de praktijk zeer mild werd toegepast.

Art. 5. In eene afdeeling werd twijfel geopperd aangaande de wenschelijkheid der beide alinea's van dit artikel. Ten aanzien van burgerlijke ambten werden dergelijke bepalingen gemist; waartoe ze hier dan behouden?

Art. 15. In eene afdeeling bleef men algemeen de bepaling laken, dat een lid der Staten-Generaal tot de hoogste rangen kon opklimmen, zonder zee-manschap en praktische ondervinding te hebben opgedaan.

Art. 18, alin. 3. Sommige leden drongen er op aan, onder deze uitzondering bepaaldelijk en uitsluitend te begripen de officieren belast met het beheer over de artillerie, de hydrographie, het stoomwezen en met het eventueel beheer over de pyrotechnie.

Alin. 4. Voor hoe lang is het de bedoeling der Regering dit verlof te verleenen? Voor één of voor vier jaren, of wel voor onbepaalden tijd?

Art. 20. Waarom drie jaren? Waarom hen, die na twee jaren dienst bekwaam zijn, niet tot het examen toegelaten? In de afdeeling, waarin deze vragen werden gedaan, wist men er geen bevredigend antwoord op te geven.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend zich te kunnen bepalen tot opneming van het bovenstaande in het tegenwoordig *Eindverslag*.

Aldus vastgesteld den 10den Maart 1871.

NIERSTRASZ.
VAN LYNDEN.
VAN REENEN.
DE CASEMBROOT.
VAN SYPESTEYN.

[63. 2.]

VERSLAG DER COMMISSIE belast met het onderzoek der inlichtingen omtrent het aan den heer mr. J. J. van Angelbeek verleend ontslag uit 's lands dienst; uitgebragt in de zitting van den 10den Maart 1870

Op den 25sten October 1870 verzoekt Uwe Kamer den Minister van Kolonien haar schriftelijk te willen inlichten omtrent het aan den heer J. J. VAN ANGELBEEK verleend ontslag uit 's lands dienst. Aan dat verzoek werd door den Minister voldaan bij missive van 15 November 1870 waarbij hij te gelijk der Kamer in overweging gaf de rechtspraak van den Hoogen Raad in het des betreffende ahangig geding af te wachten alvorens de zaak in nadere discussie te brengen. Aan dat verzoek heeft de Kamer gehoor gegeven: daarentegen heeft de Regering zonder die discussie af te wachten, bij dispositie van 9 Februarij 1871, den heer ANGELBEEK medegedeeld, dat de uitbetaling van het verlofstractement zou ophouden en dat de stukken tot regeling van het pensioen bij het Ministerie van Kolonien werden ingewacht. Die maatregel, welke niet van hardheid is vrij te pleiten, ware, nu de Hooge Raad bij arrest van 27 Januarij 1871 zich onbevoegd heeft verklaard,

op grond dat de vordering, zoo als die is ingesteld, bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie te huis behoorde, eerst dan te verdedigen, wanneer ook de Kamer haar oordeel reeds had uitgesproken; nu is de schijn niet vermeden dat men den regtzoekende tot eene capitulatio heeft willen noodzaken. De beschouwingen omtrent den persoon van den heer J. J. VAN ANGELBEEK door den Minister medegedeeld, waarin de aanleiding tot dat ontslag schijnt te moeten worden gezocht, heeft uwe Commissie gemeend te moeten voorbijgaan. Liever had zij die mededeelingen in dat stuk gemist, omdat zij, door niets gestaafd, nog daarenboven geheel buiten de beoordeeling der Kamer liggen; echter kan niet onopgemerkt blijven dat de eerste aanleiding tot dat ontslag reeds in 1853 door den heer ANGELBEEK schijnt gegeven te zijn, en dat in 1856 geen bezwaar tegen zijne benoeming tot raadsheer geweest is. Uwe Commissie heeft verder gemeend, zich op het terrein van publiek regt plaatsende, alleen de vraag te moeten beantwoorden, of dat ontslag door den Gouverneur-Generaal gegeven op den 8sten December 1869 aan een regterlijk ambtenaar die als raadsheer van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie zijne aanspraken op verlof had doen gelden, niettegenstaande in art. 95 Regeringsreglement is bepaald, dat de leden van het Hooggeregtshof in Nederlandsch Indie alleen door den Koning in de gevallen daar genoemd kunnen worden ontslagen, verdedigd of goedgekeurd kan worden. De verdediging van den Minister komt hierop neder. In art. 49 Regeringsreglement is bepaald dat alle ambtenaren, behoudens de uitzonderingen in dat reglement opgenomen, door den Gouverneur-Generaal worden ontslagen; dat verder bij besluit van den Gouverneur-Generaal dd. 28 Mei 1863 is voorgeschreven dat een lid van het Hooggeregtshof in Nederlandsch Indie die zijne aanspraken op verlof wil doen gelden, bij zijn daartoe strekkend verzoek tevens ontslag uit zijne betrekking behoort te vragen; dat de heer J. J. VAN ANGELBEEK daaraan gehoor gevende, bij zijn verzoek om verlof ook het ontslag uit zijne betrekking van raadsheer bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie gevraagd had op den 7den November 1868; dat hij van dat oogenblik geen lid van het Hooggeregtshof meer zijnde, ook het privilege hem bij art. 95 Regeringsreglement, als alleen van toepassing op die leden der regterlijke magt, had verloren, en derhalve even als elk ander Indisch ambtenaar krachtens art. 49 Regeringsreglement door den Gouverneur-Generaal kon worden ontslagen zoo als was geschied.

De zaak wordt dus geheel beheerscht door het besluit van den Gouverneur-Generaal van 28 Mei 1863, maar zelfs aannemende dat dit besluit genomen is door den Gouverneur-Generaal binnen den kring zijner bevoegdheid, mag toch de vraag gesteld worden of dit besluit niet in strijd is met den geest en de bedoeling van de bepalingen van het Regeringsreglement, waarbij het ontslag der leden van het Hooggeregtshof in Nederlandsch Indie wordt geregeld, en zoo ja, of dergelijke strijd bij de toepassing van een der gewigtigste beginselen van publiek regt mag worden toegelaten.

Ter appreciatie van dat besluit van den Gouverneur-Generaal dd. 28 Mei 1863, deelt de Minister mede dat al spoedig nadat het beginsel in art. 95 Regeringsreglement weggelegd, tot wet was verheven, de toepassing van het besluit van den Commissaris-Generaal, dd. 5 Januarij 1834, n°. 6, waarbij de aanspraken van alle Indische ambtenaren op verlof geregeld zijn, moeilijkheid ondervond betrekkelijk de leden van het Hooggeregtshof. Het aantal dier leden is bij het reglement op de regterlijke organisatie vastgesteld, en nu kon het gebeuren dat, wanneer een of meer leden met verlof afwezig waren, de afdoening der zaken daaronder moest lijden, omdat ofschoon afwezig, die leden hunne betrekking behielden, zoodat geen anderen in hunne plaats konden benoemd worden. Om hierin te voorzien was bij besluit van 7 Mei 1858, n°. 18, bepaald dat een lid van het Hooggeregtshof die verlof vroeg tevens geacht moest worden ontslag uit zijne betrekking te hebben gevraagd. Die fictie was echter volgens erkenning der Regering zelve onhoudbaar, en daarin trachtte zij verbetering te brengen door het besluit van 28 Mei 1863. Ofschoon nu blijkens die mededeeling zelve dat besluit genomen is om in eene moeilijkheid in de praktijk te voorzien, en daar de Regering toen niet bedoeld heeft daarin een middel te vinden waardoor de bevoegdheid tot ontslag van die regterlijke ambtenaren uit de handen des